

Even wachten met maaien voor de gruttokuikens

Reportage Weidevogelbeheer

Weidevogels hebben het zwaar. Nu komt de overheid met een reddingsplan dat volgens Vogelbescherming Nederland zo slecht is dat zij naar de Europese Commissie stapt. Hoe het beter kan, is te zien in polder de Ronde Hoep.

Door: Caspar Janssen 8 november 2016, 02:00

Op het land van Wes Korrel, melkveehouder in polder de Ronde Hoep, even onder Amsterdam, is dit de rustige tijd van het jaar. De overwinterende ganzen zijn nog niet gearriveerd, in het weiland rennen wat hazen rond, een paar watersnippen vliegen op, en ja, de kieviten zijn er nog, die trekken pas naar het zuiden als de vorst intreedt. En de koeien staan - in ieder geval vandaag - op stal.

Nee, dan in het voorjaar, dan is het hier een drukte van jewelste. Dan roepen de grutto's, dan zijn er hier volop tureluurs, scholeksters, kieviten, veldleeuweriken, gele kwikstaartjes, noem maar op. De Ronde Hoep in Ouderkerk aan de Amstel geldt als het voorbeeld van succesvol weidevogelbeheer, het bewijs dat het kan, een normaal boerenbedrijf op poten houden én weidevogels beschermen.

Een voorbeeld waaraan weidevogelbeschermers zich vastklampen in moeilijke tijden. Ook Wes Korrel ziet dat het goed gaat. 'Dit voorjaar had ik weer meer dan twintig paar grutto's. Het aantal is al jaren stabiel, of stijgt zelfs licht. Ik wil niet zeggen dat ik een kenner ben geworden, maar ik vind het wel erg leuk dat het lukt.' In de hele polder zijn in april 227 paar grutto's geteld. En, belangrijk: gruttokuikens redden het. Het gaat volledig tegen de landelijke dalende trend in.

Overlevingskans

Tureluur alarmeert vanaf boerenhekje. © Martijn de Jonge

Het geheim van de Ronde Hoep is niet zo moeilijk te doorgronden. Rond de veertig boerenbedrijven liggen in een cirkel rond een weidevogelreservaatje van 180 hectare op een totaal aan 900 hectare. Bijna alle boeren zijn aangesloten bij de agrarische natuurvereniging De Amstel en doen mee aan weidevogelbeheer. Ze beschermen nesten en ze maaien later, met het oog op de overlevingskans van gruttokuikens. Het opbrengstverlies krijgen ze vergoed. Ook het reservaat van Landschap Noord-Holland wordt door de boeren beheerd. Hier is de waterstand iets hoger en wordt nog later gemaaid.

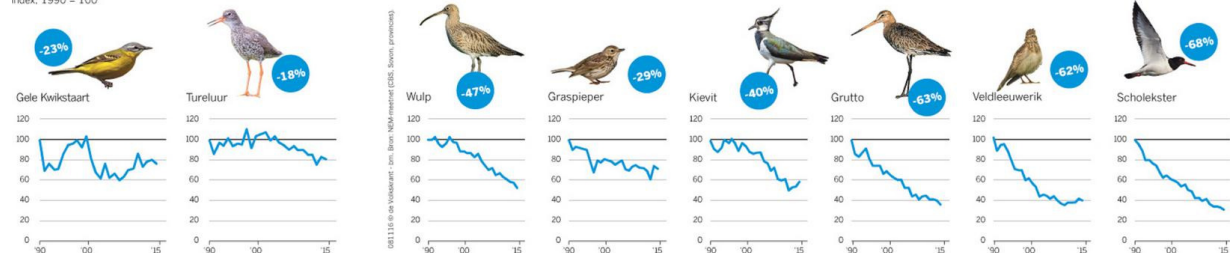
Het lijkt simpel, maar vanzelfsprekend is het allerm minst, zegt Wes Korrel. 'Wij zijn hier al twintig jaar bezig en het is vooral gelukt omdat we een enorm gedreven coördinator hebben. Hij ligt goed bij de boeren. Daarom krijgt hij ze zover om soms, als er nog gruttokuikens zijn, nog even een weekje later te maaien.' Dat is tegelijkertijd het risico, zegt Korrel. 'Ik ben benieuwd wat er gaat gebeuren als iemand anders het overneemt.'

En dat niet is het enige gevaar, zegt Korrel. 'Het grootste probleem is de opvolging. Veel boeren hier hebben geen opvolger. Het zou zomaar kunnen dat straks bedrijven worden overgenomen door intensieve boeren, want zij hebben grond nodig. Zij hebben gekozen voor een zo hoog mogelijke productie, dus doen ze niet aan weidevogelbeheer. Dan is het snel gebeurd met het succes.'

(Tekst gaat verder onder graphic).

FORSE TERUGGANG WEIDEVOGELS

Index, 1990 = 100

© de Volkskrant

Vrijblijvendheid

Precies die vrijblijvendheid is Vogelbescherming Nederland een doorn in het oog. 'Ik ken goede weidevogelgebieden die worden bedreigd omdat bedrijven zonder opvolger worden overgenomen door intensieve veehouders', zegt Kees de Pater namens de organisatie. 'Dan is zo'n gebied voor je het weet verloren.'

Het is vooral de vrijblijvendheid van de landelijke overheid die Vogelbescherming Nederland dwarszit. Vorige week presenteerde staatssecretaris Van Dam het plan van aanpak weidevogels. Hij vertrouwt erop dat de agrarische collectieven binnen het nog maar pas bestaande nieuwe stelsel van agrarisch natuurbeheer het tij kunnen keren, onder regie van de provincies. Die aanpak is nog volop in ontwikkeling, aldus Van Dam, die al verbeteringen ziet. De Pater: 'Dat plan is een farce. Er worden geen doelen gesteld, er is geen extra geld. Eigenlijk zegt Van Dam: de agrarische natuurcollectieven moeten het maar oplossen met de provincies. Intussen is er een

achteruitgang in hectares aan zwaar beheer.' Voor Vogelbescherming Nederland was het plan van de staatssecretaris 'de druppel'. De organisatie dient bij de Europese Commissie een klacht in tegen Nederland over de bescherming van weidevogels.

Ik ken goede weidevogelgebieden die worden bedreigd omdat bedrijven zonder opvolger worden overgenomen door intensieve veehouders

— Kees de Pater

Belastingvoordeel

Meer lezen?

Vogelbescherming Nederland gaat bij de Europese Commissie een klacht indienen tegen Nederland. Directe aanleiding is het voornemen van staatssecretaris Van Dam om geen extra geld ter beschikking te stellen voor weidevogelbeheer. [Lees hier](#) het nieuwsbericht.

Bioloog en gruttokenner Albert Beintema kan daar wel begrip opbrengen. Beintema deed dertig jaar geleden al onderzoek naar de achteruitgang van weidevogels, hij publiceerde vorig jaar het prijswinnende boek *De Grutto* en hij ziet, zo zegt hij, de geschiedenis zich voortdurend herhalen. 'Die vrijblijvendheid is zeker een probleem', aldus Beintema. 'Een boer kan nu na een aantal jaar gewoon weer ophouden met weidevogelbeheer. Dan is dus alles voor niets geweest.'

Hoe het wel kan zag hij in de Verenigde Staten, in South-Carolina. 'Boeren krijgen daar een flink belastingvoordeel als ze meedoen aan natuurbeheer. En als de opvolger ermee wil stoppen, moet hij met terugwerkende kracht al het belastingvoordeel terugbetalen. Dat werkt.'

Hoewel het 'moeilijk is om nog hoopvol te zijn over de grutto' is er wel iets verbeterd, vindt Beintema. 'Als je dertig jaar geleden bij een boer kwam aanzetten met weidevogelbeheer, werd je zowat gelyncht. Dat is echt veranderd. Boeren willen nu zelfs samenwerken met natuurorganisaties.'

Schaalvergroting

Ik begrijp niet dat alles is gericht op schaalvergroting en meer productie

Volgens de vogelbescherming moet er een 'bindend nationaal programma' komen, waarbij boeren, provincies, natuurbeschermers en waterschappen samen een plan opstellen. De Pater: 'Dat betekent dat je heel gericht de gebieden aanwijst die kansrijk zijn voor weidevogels, waar je dan ook permanent zwaar beheer op zet. En alle partijen committeren zich aan het plan.'

Dat betekent wel een extra investering van 20- tot 30 miljoen euro per jaar. 'Dat lijkt veel, maar het is ook gewoon een kwestie van prioriteiten stellen. Minister Kamp heeft net nog 150 miljoen euro uitgetrokken voor mestvergisters, die juist slecht zijn voor weidevogels. Bovendien: als je het geld goed besteedt, is het uiteindelijk goedkoper. Je zou boeren de gelegenheid moeten bieden om langduriger overeenkomsten af te sluiten voor weidevogelbeheer, bijvoorbeeld voor twintig jaar. Dat biedt zekerheid, voor de boer en voor het beheer.'

Voor Wes Korrel staat vast dat hij gewoon doorgaat met weidevogelbeheer. Hij heeft ook al een constructie gevonden waarbinnen zijn opvolger dat doet. 'Het zegt ook vast iets over mij. Ik begrijp niet dat alles is gericht op schaalvergroting en meer productie. Ik vind het juist prettig dat ik geen honderden koeien hoef te hebben voor een goed inkomen. Bovendien: ik heb ook plezier gekregen in die weidevogels. Het is toch ieder jaar weer spannend: komen ze weer? En: gaat het weer lukken?'
